

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

(גיליון 14 - שנת תשפ"ג גיליון "וארא" – כח' טבת תשפ"ג, 21 לינואר 2023)

לע"נ אמו"ר ר' יוסף - חיים ב"ר יעקב רוט ז"ל

ב"ה

"נקודה טובה" לפרשת "וארא" - "יופי של עברית"

בשנת 1913, עם הקמתו של הטכניון – הטכניקום (בית ספר גבוה למהנדסים) העברי הראשון ע"י ד"ר פאול נתן, התעורר הויכוח, מה תהיה שפת הלימוד. המייסד דרש שהלימודים יהיו בגרמנית – שפה בינלאומית וטכנולוגית מוכרת. ולעומתו, דרשו הגופים הציוניים השונים שהלימודים יהיו בשפה העברית המתחדשת, שהייתה סמל של גאווה לאומית.

רק לאחר כשנה של ויכוחים ולחצים, נכנעו המקימים והודיעו ששפת הלימוד תהיה עברית. לימים, בשנת 2008, הוחלט בטכניון לשנות את שפת הלימוד בתוכנית לתואר שני במנהל עסקים מעברית לאנגלית והדבר גרר שוב ביקורת ציבורית שהזכירה את מלחמת השפות (ויקיפדיה).

ספר שמות בתחילתו מספר כי בני ישראל ירדו למצרים במתי מעט - כמשפחה והפכו להיות לעם רב - ל"גוי גדול", ככתוב: "...וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל עָצוּם וָרֹב" (דברים כו, ה). חז"ל מבארים את הביטוי "גוי (עם) גדול", לא רק במשמעות של כמות אלא גם במשמעות של **זהות**, ככתוב: "מלמד שהיו ישראל מצויינים (מזוהים, שונים ומיוחדים) שם (במצרים)" (ספרי דברים).

ומה היה ייחודם!? שמותיהם, **לשונם** (שפתם) ומלבושם, היו שונים משל המצרים (וראה דעות נוספות בחז"ל). מאפיינים "לאומיים" אלה, מנעו מבני ישראל להתערב ולהתבולל בין המצרים וסייעו בידם לשמור על דתם, אמונתם וזהותם בתוך השעבוד הגדול המתואר בפרשתנו, **פרשת וארא**.

בסוף המאה התשע עשרה ובתחילת המאה העשרים, החל תהליך תחייתה של הלשון העברית. תהליך שבמסגרתו הפכה השפה העברית ששימשה אז בעיקר לתפילה, ללימוד תורה ולספרות, לשפה לאומית חיה ומדוברת. תהליך שהיה חלק מן המהפכה הציונית והתפתחות היישוב העברי החדש בארץ ישראל. תהליך חשוב שתרם את תרומתו להקמת מדינת ישראל כמדינה לאומית עברית.

תהליך שבמהלכו הותכו העברית המקראית, שפת התנאים (משנה) ולשון האמוראים (תלמוד) וחוברו זו לזו בתוספת מילותיהם המתחדשות של ביאליק, אליעזר בן יהודה ואחרים. וזאת, יחד עם מילים שהיגרו אלינו מן השפות הזרות (ערבית, יידיש ועוד). כל אלה יחד, הפכו לשפה חיה ומדוברת, בכל שטחי החיים.

"עברי, דבר עברית והבראת", קרא אז אליעזר בן יהודה בימי המאבק על השפה העברית ודבריו הופצו בכרזה של גדוד מגיני השפה בארץ ישראל' (1923 – 1926).

וכך, המאבק לשמירה על העברית כשפה לאומית שהחל במצרים והמשיך בעת הקמת הטכניון והלאה, נשא פירות ותחיית השפה העברית היתה חלק מתהליך גאוולתו של עם ישראל.

ברם אולם, העברית המודרנית (החדשה) הולכת ונחלשת כיום ושפת הדור החדש כוללת עוד ועוד מילים וביטויים שמקורם בשפות לועזיות.

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

ועל כך כתב אבשלום קור בספרו "יופי של עברית" (הקטע ערוך):

בתולדות עם ישראל ישנו חטא מרכזי שעליו אפשר בהחלט לומר "מפני חטאינו גלינו מארצנו" (מתוך התפילה) והוא, **נטישת השפה עברית**.

תחילה נטשו אבותינו בארץ ישראל את העברית עוד בימים שבית המקדש היה קיים! גם על הר בית עצמו, גם ראשי העם! איבדנו את השפה הלאומית, ורק אחר כך איבדנו את עצמאותנו.

עברו אלפיים שנה בקירוב, חזרנו אל העברית, ורק אחר כך חזרנו אל העצמאות. בלי העברית, אין חיים לעם ישראל. העברית היא נשמת אפו של הקיום היהודי. בלעדיה אנחנו בלי נשמה.

וראיה לדבר מימי החשמונאים. מתתיהו ובניו הכניעו את היוונים והמתיוונים - משום שהם הניפו את נס מורשת עם ישראל. אולם בהמשך הדרך קמו יוחנן ויהודה שקראו לעצמם יוחנן הורקנוס ויהודה אריסטובלוס. **החשמונאים - התיווני. ונפלו.**

הבה נמשיך להיות "מצויינים" ומזוהים כיהודים וכישראלים, גם בשפתנו הלאומית – העברית.

יופי של עברית.

מכרכת שבת טובה

אשה רוט

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה (במייל ו/או בווטסאפ), ניתן לפנות למייל:

rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפץ בין חבריך.**